

СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У сучасних умовах якість освіти стає найважливішою характеристикою, що визначає конкурентоспроможність освітніх закладів та національних систем освіти. Завдання забезпечення та контролю якості займають центральне місце в освітніх реформах багатьох країн, в тому числі і в Україні.

Проблема вимірювання та оцінювання результатів навчання стає однією з найважливіших в педагогічній теорії та практиці, оскільки її вирішення дозволяє визначати ефективність і шляхи вдосконалення змісту, методів і організації навчання, системи управління. Об'єктивні, теоретично обґрунтовані вимірювання та оцінювання результатів навчання можуть дати педагогам та керівникам освітніх закладів інформацію про хід педагогічного процесу, навчальні досягнення кожного учня, виявити вплив різних факторів на хід навчання та його результати.

У світовій освітній практиці передові системи освіти спираються на надійні системи оцінювання результатів навчання. Кардинальні зміни в контрольно-оцінювальній діяльності почали відбуватися в зарубіжних системах освіти ще в середині минулого століття. В умовах науково-технічної революції кінця ХХ – початку ХХІ ст. намітилася диверсифікація освіти, що обумовлена розширенням обсягу змісту освіти. Нагальним стало введення нових методів і технологій навчання, пов'язаних з інформатизацією, що призвело до індивідуалізації навчання, що виразилася в варіативності програм, запровадженні індивідуальних курсів і численних контрольно-навчальних програм. Інтенсифікація реформування систем освіти на всіх рівнях та необхідність відповідного систематичного аналізу змін на основі об'єктивних результатів педагогічних вимірювань потребували розвитку нових механізмів управління, що вимагають надійності та конкретизації інформації про стан освітніх систем. В умовах інтернаціоналізації освіти та створення єдиного освітнього простору передбачаються єдині підходи до оцінювання результатів навчання школярів, студентів та фахівців.

Принципова відмінність між традиційною системою оцінювання знань та педагогічними вимірюваннями полягає в тому, що в першому випадку мова йде про оцінювання якості навчальних досягнень при взаємодії учнів з педагогом, а в другому – про отримання кількісних показників результатів навчання, як правило, з використанням педагогічних вимірників і програмно-інструментальних засобів.

Перевагами традиційних методів є:

- розвиток комунікативних здібностей учнів;
- простота прийомів ;
- оперативність отримання результату.

Традиційні методи націлені виключно на забезпечення якісних еквівалентів оцінюваних властивостей учнів, а не на їх кількісний вимір, тому результати такого контролю неможливо порівнювати між собою.

До числа недоліків можна віднести:

- несумісність із сучасними напрямками модернізації освіти і вдосконалення системи управління її якістю;
- прояви суб'єктивізму з боку педагогів;
- неможливість визначення справжнього рівня досягнень в силу латентного характеру підготовленості учнів;
- недостатність адекватних засобів контролю, що корелюють з компетентнісним підходом у навчанні;
- відсутність єдиних шкал та критеріїв оцінювання;
- слабе методичне забезпечення самооцінювання та самокорекції результатів освітньої діяльності.

На відміну від традиційних, сучасні технології оцінювання якості освітніх досягнень базуються на кваліметричному (кількісному) підході, метою якого є отримання чисельних еквівалентів, які ототожнюються з оцінками вимірюваної змінної. В якості об'єкта дослідження розглядаються два латентних параметра: труднощі завдань і предметна (або міжпредметна) підготовка учня. У кількісному вимірюванні рівня результатів навчання зарубіжні та вітчизняні вчені домоглися найбільших успіхів, заклавши в контрольну-оцінювальну діяльність нові напрями, які довели свою ефективність на найбільш важливій стадії «школа – ЗВО».

В основі кваліметричного підходу до сучасного тестування лежать ідеї використання математичних моделей конструювання та параметризації тестів за методологією IRT (Item Response Theory), що отримала розвиток в працях зарубіжних вчених (Lord, 1980).

Основним припущенням IRT є наявність взаємозв'язку між результатами навчання, що спостерігаються, латентними властивостями самих осіб (учнів/студентів), тобто їх підготовленість з предмету на момент тестування, і характеристиками тестових завдань (рівнями складності), що використовуються (Lord, 1980).

При цьому латентні параметри осіб, що проходять тестування, виявляються як результат взаємодії двох множин, що обумовлюють підсумки виконання тесту і результати, що виходять безпосередньо з емпіричних даних тестування у вигляді первинного бала (числа виконаних завдань). На практиці завжди ставиться завдання по числу правильно виконаних завдань оцінити значення латентних параметрів. Саме для її вирішення і вибирають той чи інший вид співвідношення між ними (математичну модель), встановлюють взаємозв'язок між емпіричними результатами тестування і значеннями цих латентних змінних на шкалі оцінок. На основі тієї чи іншої математичної моделі конструюється тест, на статистично значущій вибірці створюється і апробується необхідна кількість його варіантів, визначаються

психометричні характеристики і будується шкала оцінок, після чого тест отримує властивості педагогічного вимірювача (Lord, 1980).

Таким чином, комплексним показником підготовленості учнів в теорії педагогічних вимірювань визнаються освітні досягнення (знання та вміння) в тій чи іншій предметної області як об'єкт тестового контролю, а кількісною мірою якості освіти з когнітивної складової є рівень цих досягнень як вимірюваний параметр, виражений числом тестових балів на шкалі вимірювання.

Результат вимірювання отримують шляхом перетворення числа виконаних завдань (первинних балів) в тестові бали з урахуванням рівнів їх складності в процесі шкалювання. Істинний бал розглядається як константа (кількісна характеристика особи, що проходить випробування, на момент педагогічного вимірювання), яка не залежить від засобів вимірювання, але змінюється в процесі навчання. Роль шкали педагогічних вимірювань відіграють тестові завдання з відомими рівнями складності (калібровані тестові завдання), а об'єктами оцінювання є рівні навчальних досягнень учнів; результатом вимірювання є шкала тестових балів. Труднощі завдань і підготовленість відображаються на шкалі логітів. Логіт в теорії педагогічних вимірювань є одиницею виміру. Таким чином, подібно фізичним вимірюванням, при педагогічних з'являються всі ознаки кількісного виміру.

ЛІТЕРАТУРА

Lord, Frederic M. (1980). *Application of Item Response Theory to Practical Testing Problems*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Є. Ісакова

Донбаська державна машинобудівна академія

НАПРЯМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ СІНГАПУРУ

Зміна принципів функціонування світового комунікативного простору, глобалізація міжнародного ринку, інформатизація і діджіталізація різних сфер життя людини формують нові критерії конкурентно спроможного фахівця і відповідно ставлять нові вимоги до системи освіти. На сучасному етапі розвинуті країни приділяють багато уваги реформуванню своїх освітніх систем з метою підвищення якості освіти і формування успішних фахівців на світовому ринку праці. Професійна підготовка вчителів і формування ефективної системи їх професійного розвитку є одним із ключових напрямків оновлення освітніх систем.

Метою роботи є вивчення досвіду Республіки Сінгапур у запровадженні сучасної системи професійного розвитку вчителів, аналіз напрямків і особливостей її функціонування, а також ознайомлення з основними видами програм професійного розвитку, які пропонують провідні заклади вищої педагогічної освіти Сінгапуру. Вивчення досвіду інших країн у будівництві якісної освітньої системи є актуальним з точки